

РЕЦЕНЗІЇ

СУЧАСНИЙ ПІДРУЧНИК З ПРАВОВОЇ ПОЛІТОЛОГІЇ¹

Визначальною тенденцією як світової, так і вітчизняної, політологічної науки є, з одного боку, розширення меж пізнання суспільно-політичної дійсності, стрімке зростання обсягів знань, з іншого, їхня диференціація, спеціалізація та взаємодія, виокремлення нових галузевих напрямів, концептуалізація цілої низки субдисциплін політологічної науки. Конкретним підтвердженням цього є рецензований підручник, підготовлений великим авторським колективом Інституту держави і права імені В.М. Корецького під редакційною орудою доктора політичних наук, професора І.О.Кресіної. Актуалізація, доцільність та необхідність такої новітньої навчальної літератури обумовлюється ще однією важливою обставиною, а саме, тим, що право і політика є двома найважливішими регуляторами суспільних відносин. За влучним виразом видатного українського правника та державного діяча Ст. Дністрянського право є нормою суспільного життя, а політика – методом, як життя кермувати; вони стоять в нерозлучному зв'язку між собою... Політика можлива тільки там, де є правні норми і де їх треба далі розвивати; з другого боку, право є вислідом політичних змагань минулої доби... Наука права є першою та головною основою політики як науки. Саме у такому трансформаційному стані перебуває нині Україна, коли саме праву належить ключова роль в організації політичної сфери суспільства, утвердженні й легітимації політичної влади як такої. Авторський колектив зазначає, що «правова політологія як галузь науки охоплює... широке коло питань державно-правового будівництва, а її особливість полягає у тому, що вона орієнтується на дослідження політичної складової права, вивчаючи соціально-політичні умови його реалізації, вплив політичних явищ і процесів на функціонування права. Тобто право її цікавить не як сукупність певних норм, а насамперед як засаднича цінність людського буття, політична обумовленість права і правова зумовленість політики, ефективність взаємодії політики й права у регулюванні суспільно-політичних відносин» [с. 5].

Зауважимо, що рецензований підручник є підсумковим результатом активної та цілеспрямованої науково-пошукової діяльності відділу правових проблем політології (завідувач І.О. Кресіна), створеного в Інституті наприкінці 2002 року. Науковці відділу, розглядаючи питання політології через призму права, оприлюднили низку монографій та наукових статей з актуальних проблем політико-правового розвитку України. Доктор політичних наук, професор І.О.Кресіна є фундатором вітчизняної правової політології.

Підручник добре структурований і складається з 15 розділів, в яких аналізується концепт правової політології як науково-пізнавальної системи, як постнекласичної дослідницької парадигми, наукового напрямку та вузівської навчальної дисципліни; вивчаються проблеми генези та концептуалізації політичного права як комплексного, міждисциплінарного напрямку наукових досліджень; розкривається теоретичний, аксіологічний, праксеологічний потенціал правової політології; визначається об'єкт, предмет, методологія, принципи, функції, понятійно-категоріальний апарат; аналізується вітчизняний та зарубіжний досвід наукової, організаційної та навчальної інституалізації правової політології. Практично у всіх розділах робиться акцент на евристичному потенціалі правової політології та розкритті її як практичної реалізації політико-правової парадигми суспільного розвитку та як інструментарію модернізації суспільства.

Підручник написаний гарною і доступною мовою, виклад матеріалу у ньому логічний, переконливий й послідовний.

Запропоновані в підручнику об'єкти візуалізації – таблиці та схеми (їх могло б бути більше) – сприятимуть оптимальному засвоєнню навчального матеріалу. Авторський колектив дотримується принципу плюралізму у наукових пошуках. Кожен розділ підручника завершується добірними бібліографічними списками, які об'єднують доробки вітчизняних та зарубіжних науковців і які дозволяють студенту самостійно й поглиблено розібратися у тій чи іншій проблематиці правової політології. Автори уникли при викладенні матеріалу стандартних, застарілих схем і пропонують студенту (чи читачу) широку палітру наукових підходів з тих чи інших проблем правової політології,

¹ Правова політологія. академічний курс: підручник / авт. кол.; за ред.. І.О.Кресіної. К.: Інститут держави і права імені В.М.Корецького НАН України, 2021. 480 с.

що дозволяє студенту (чи читачу) креативно засвоювати матеріал, виробляти своє власне оціночне бачення описуваних явищ і подій.

Водночас необхідно висловити декілька побажань. Насамперед щодо подальшого вдосконалення у наступних редакціях структури рецензованого доробку, статус якого визначено як «підручник для вищих закладів освіти». На нашу думку, варто було б включити до змісту «передмову» і таким чином з'ясувати роль, значення дисципліни у підготовці спеціалістів, сформулювати перед студентами, аспірантами тощо основні завдання при вивченні курсу «Правової політології», заключний розділ, включити «глосарій», блок тестів, практикумів та задач у політико-правничому теоретичному й прикладному контексті. Ці доповнення сприяли би формуванню у читачів практичних прийомів та навичок логічного мислення. Оптимізувати користування підручником можна було б за допомогою структурування його матеріалу відповідно сучасних навчально-методичних технологій, а саме, кредитно-модульної системи.

Загалом рецензований підручник «Правова політологія», підготовлений авторським колективом Інституту держави і права імені В.М. Корецького за редакцією доктора політичних наук, професора І.О.Кресіної, написаний професійно, методично обґрунтовано, на високому науково-методологічному, університетському рівні. Він може бути рекомендований до використання як обов'язковий навчальний курс на політологічних та юридичних спеціальностях.

*О. П. Іваницька – доктор історичних наук, професор,
Р. Ф. Гринюк – доктор юридичних наук, професор,
Донецький національний університет імені Василя Стуса*